

Іванова Т.В., Курило В.І., Пушкар М.В.

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, 03041, Україна*

e-mail : tivanova1@ukr.net

ДОСТУП ДО UPOV PRISMA: МІФИ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ

Загальновідомо, що пріоритетним напрямом інтеграції України до Європейського Союзу є адаптація законодавства України до законодавства ЄС. Поглиблення співпраці з міжнародними організаціями у сфері інтелектуальної власності на селекційні досягнення та ріст конкуренції на ринку, вимагає удосконалення законодавства України щодо правової охорони селекційних здобутків.

Конвенцію УПОВ засновано на найважливіших принципах патентного права, зокрема таких, як рівноправність іноземних і національних заявників, вільний вибір держав для здійснення охорони прав на нові сорти рослин, чинність охорони визнаних прав на території країн-учасників, незалежність охоронних документів на сорт, закріплення права конвенційного пріоритету, забезпечення вільного розпорядження винятковими (чи абсолютними) правами на сорт. Міжнародний Союз з охорони нових сортів рослин – міжурядова організація, головним завданням якої є забезпечення охорони прав на нові сорти рослин та захисту прав і законних інтересів селекціонерів.

3 листопада 1995 року Україна стала двадцять дев'ятим повноправним членом УПОВ (Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 2 грудня 1961 року, ратифікована Законом України від 2 серпня 2006 року № 60-V). Вступ України до УПОВ свідчить про її наміри охороняти права селекціонерів на основі принципів, що отримали міжнародне визнання і підтримку.

На сьогодні селекціонери більшості країн світу мають можливість створити свій обліковий запис в UPOV PRISMA. Вона містить інформацію про майнові права на об'єкт власності, ім'я селекціонера чи уповноваженої особи, номер облікового запису тощо. Наразі не всі країни приєдналися до цієї бази.

Партнерство з UPOV PRISMA дає можливість міжнародній спільноті селекціонерів отримувати правову охорону сортів на території держав-членів Союзу. Крім того, країни-учасниці мають можливість обмінюватися і використовувати досвід інших країн, зробивши свій внесок у розвиток світової селекційної роботи (Іващенко О. В., 2015).

При розміщенні інформації про патент на нові сорти рослин на платформі UPOV PRISMA, користувачам надається можливість ознайомитися з даними сорту. Якщо селекціонер чи його представник хочуть розмістити інформацію в UPOV PRISMA про сорт з України, вони повинні подати клопотання до Міністерства про надання до-

зволу на користування ресурсами UPOV PRISMA. У такому випадку заявник стикається з певними труднощами щодо вільного обміну даними. Що стосується отримання правової охорони сортів від інших держав виникає проблема щодо строків її отримання у порівнянні з користувачами UPOV PRISMA. Технічна перевірка критеріїв доступу селекціонерів чи їх представників в Україні до UPOV PRISMA має певні труднощі, оскільки це тривалий процес з боку регулюючих органів.

Запровадження в Україні вільного доступу до оформлення правової охорони сортів рослин в UPOV PRISMA забезпечить захист економічних інтересів селекціонерів-оригінаторів у найстисліші терміни і сприятиме швидкій окупності коштів, які вкладаються у селекцію.

УДК 340.12(061.1ЄС+477)

Карпич М.К.

*Український інститут експертизи сортів рослин,
вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна
e-mail: marysz@ukr.net*

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ ЄС ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАВ НА СОРТИ РОСЛИН

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (в подальшому – Угода, ЄС) набрала чинності в повному обсязі 01.09.2017 року. З приводу порядку її застосування висловлюються різні точки зору.

На думку окремих науковців положення Угоди, які відрізняються від тих, які містяться в національному законодавстві України, можуть застосовуватись лише після їх імплементації в національне законодавство України. Відповідно до цієї точки зору норми Угоди не можуть розглядатися як норми прямої дії, оскільки в Угоді Україна лише зобов'язалася забезпечити поступову адаптацію законодавства України до правових норм *acquis* ЄС відповідно до визначених в Угоді напрямів, оскільки в тексті Угоди є чимало положень, в яких на Україну покладений обов'язок з внесення змін до національного законодавства.

В науковій літературі висловлюється і інша точка зору. Її прихильники, не заперечуючи так званий еволюційний підхід до процесу адаптації законодавства України до права ЄС, звертають увагу на те, що положення Угоди, в яких на Україну покладений обов'язок з внесення змін до національного законодавства відповідно до правових норм *acquis* ЄС, відсилають до додатків Угоди, де міститься